

Beskæftigelsesregion
Hovedstaden & Sjælland

Pendling i Østdanske kommuner

November 2009

Beskæftigelsesregion Hovedstaden & Sjælland

Universitetsvej 2, 4000 Roskilde
Tlf. 7222 3400 - Email: brhs@ams.dk - www.brhovedstadensjaelland.dk

Indholdsfortegnelse

1	Hovediagttagelser	3
2.	Pendlingsomfang	6
3.	Pendling i landsdele	8
4.	Københavns særlige rolle	10
Bilag	12

1. Hovediagttagelser

Østdanmark udgør et sammenhængende pendlingsområde med København og omegn i fokus.

Østdanmark består alt overvejende af kommuner, hvor størstedelen af borgerne retter blikket udenfor bopælskommunen for at finde arbejde, og hvor størstedelen af kommunens arbejdssteder besættes af personer 'udefra'. Det illustreres bl.a. af, at:

- I 34 af de 46 kommuner i Østdanmark (74%) pendler mindst halvdelen af de beskæftigede ud af kommune for at arbejde.
- I 26 kommuner (56%) besættes mindst halvdelen af arbejdsstederne af personer der bor i en anden kommune
- I 25 (54 procent) af de Østdanske kommuner såvel ud- som indpendlingen på mindst 50 procent og kun i 2 kommuner er såvel ind- som udpendlingen under 30 procent.

Jobcentrene bør således være opmærksomme på, at indsatsen – eksempelvis i forbindelse med jobsøgning eller besættelse af ledige job – ikke afgrænses af kommunens egne grænser. Det optimale match mellem arbejdssøgende og virksomheden finder ikke sted indenfor et snævert geografisk område, dvs. indenfor kommuner, eller for den sags skyld flere sammenhængende kommuner.

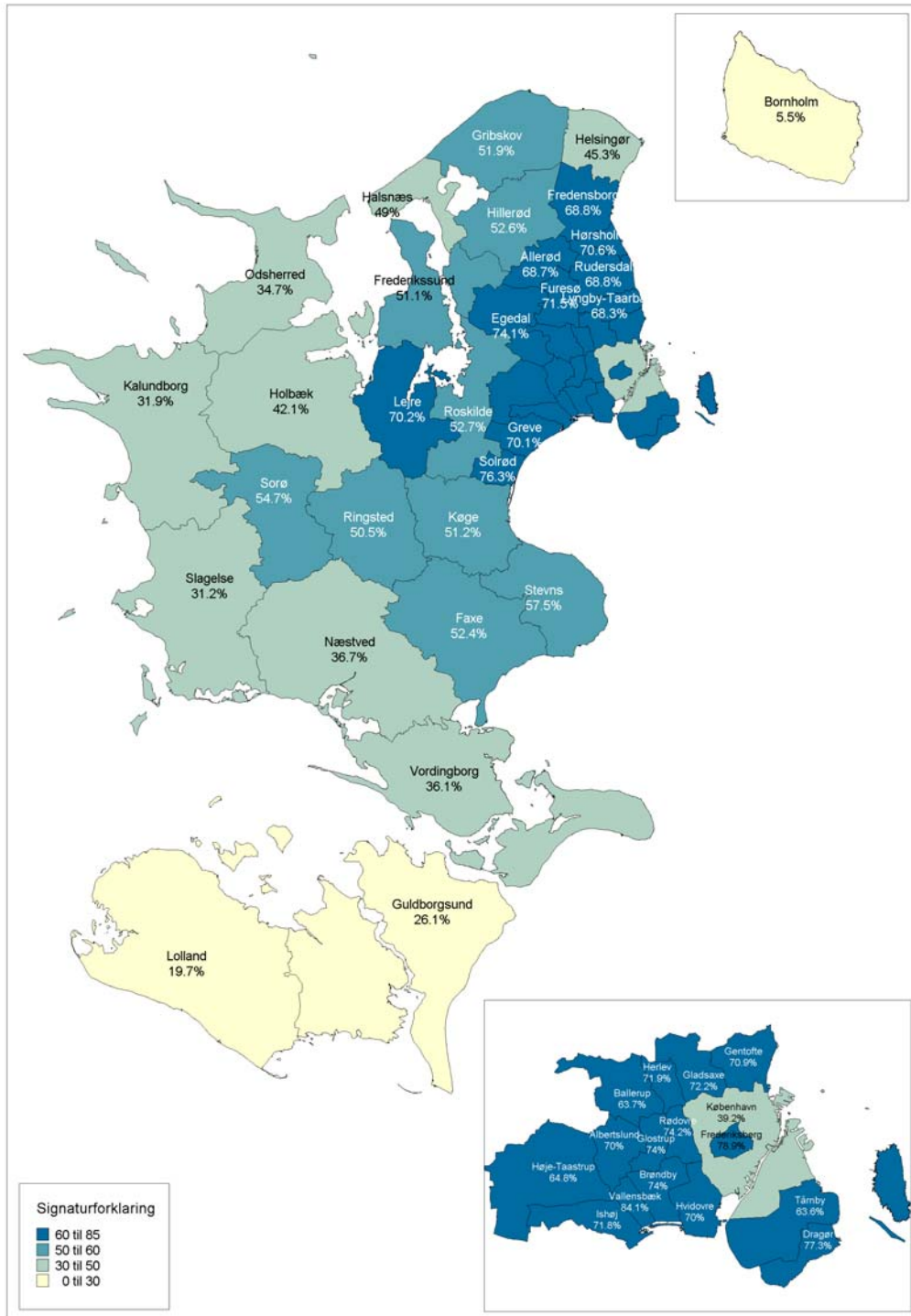
Bornholm er den eneste ø i Østdanmark. Den har derfor et meget lukket arbejdsmarked med en ind- og udpendling, på mindre end 6 procent. Dog har også Lolland en markant lavere pendling end de øvrige kommuner i såvel landsdelen som i resten af Østdanmark.

Graden af pendling hænger nær sammen med afstanden til København. Desto længere væk fra København desto mindre er pendlingen, til såvel beskæftigelse som arbejdspladser.

I mere end 20 af regionens kommuner tager over halvdelen af de beskæftigede til København og omegn for at arbejde. Kun i 6 af regionens 46 kommuner tager under 10 procent til København og omegn for at arbejde.

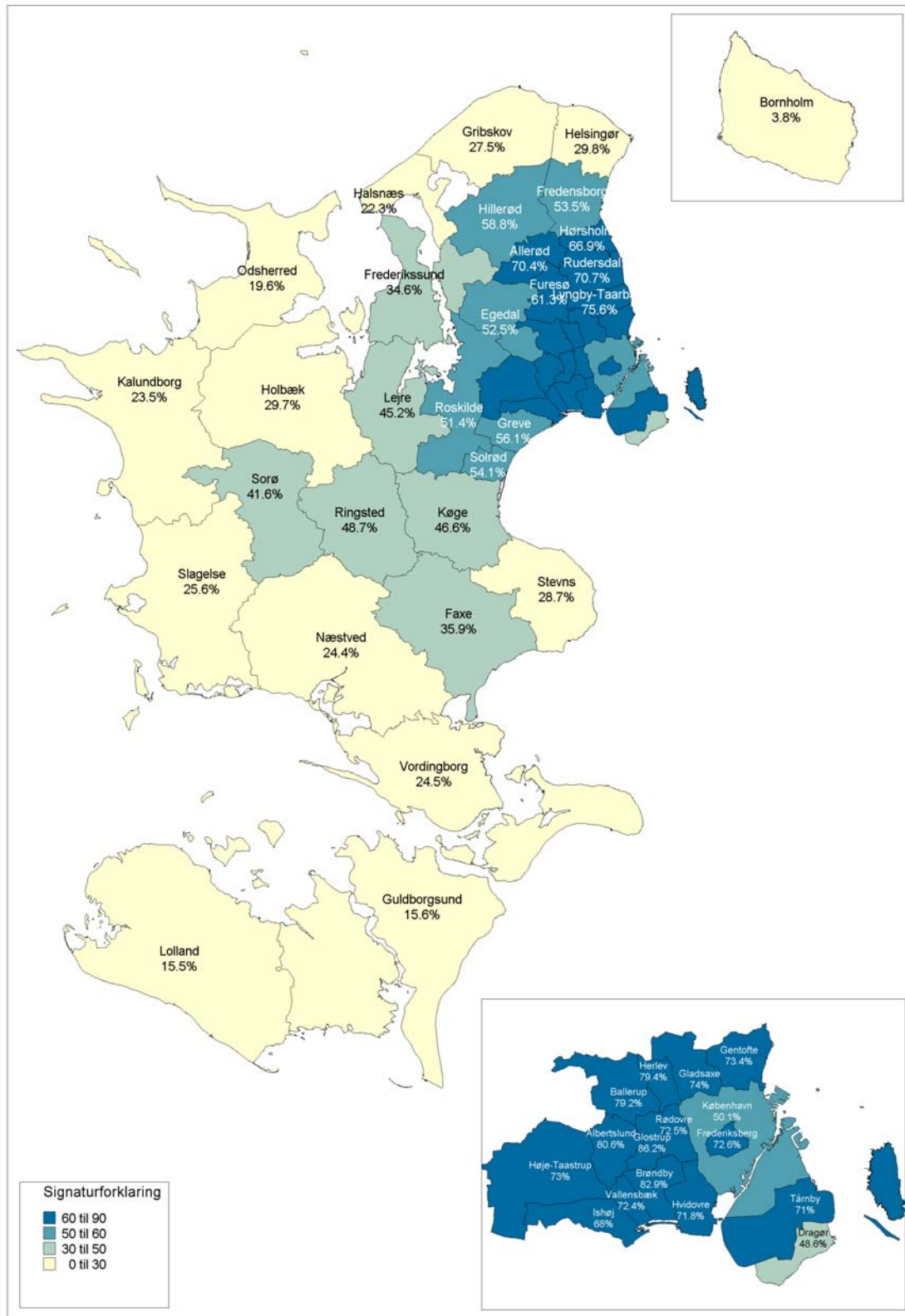
Pendlingen i Østdanske kommuner er illustreret i kort 1 og 2 der bygger på bilag 1 og 2.

Kort 1 Andel beskæftigede der pendler ud af kommunen for at arbejde, 2008

Kilde: Danmarks Statistik

Kort 2 *Andel arbejdssteder hvortil der pendles fra andre kommuner, 2008*

Kilde: Danmarks Statistik

2. Pendlingsomfang

Som det fremgår af tabel 1, har de fleste kommuner i Østdanmark en betydelig pendling, der ligger over det marginale. Eneste undtagelse er Bornholm hvor transportafstand til nærmeste arbejdsmarked og transportomkostninger udgør en betydelig barriere. Der er dog ca. 1.000 bornholmere (5.5%) med arbejdssted uden for øen og ca. 700 indpendlere, svarende til 3,8 procent af arbejdsstederne.

En del af forklaringen på det høje pendlingsniveau i mange kommuner er selvfølgelig det forhold, at den store Københavns kommune - fortsat - er omkranset af rigtig mange relativt små kommuner.

Kort 1 og 2 viser hhv. ind- og udpendling i kommunerne. Heraf fremgår det således tydeligt, at pendlingen - såvel ind som ud - er størst tættest på København. At pendlingen i selv København er så stor skal forklares med 2 forhold. For det første er Københavns kommune relativt stor – geografisk set. Alt andet lige vil pendlingen aftage med en kommunes størrelse. For det andet har Københavns kommune et meget stort overskud af arbejdspladser i forhold til efterspørgslen (beskæftigede).

Tabel 1 Østdanske kommuner efter omfanget af hhv ud- og indpendling

Grad af pendling	Beskæftigedes udpendling		Indpendling til arbejdspladser	
	antal	andel	antal	andel
Mindst 70 pct.	18	39%	16	35%
60-69 procent	7	15%	3	7%
50-59 procent	9	20%	7	15%
40-49 procent	3	7%	5	11%
20-39 procent	8	17%	12	26%
mindre end 20 procent	1	2%	3	7%
	46	100%	46	100%

Kilde: Danmarks Statistik

I tabel 2 gradueres kommunerne efter graden af både ind- og udpendling. Heraf fremgår at 19 kommuner har en ind- og udpendling, der er større end 60 procent. De må siges at være meget åbne.

Der er yderligere 11 kommuner, hvor en af pendlingerne (enten ud eller ind) er på mindst 40 procent, men ikke større end 60 procent i begge pendlingsretninger. De benævnes i det følgende som åbne kommuner (tabel 2).

Herefter er der en række kommuner, hvor pendlingsomfanget spreder sig relativt meget. I enkelte kommuner er pendlingen - enten ind eller ud - på kun godt 20 procent og i enkelte er pendlingen – enten ind eller ud – oppe på næsten 60 procent. De benævnes i det følgende som relativt åbne kommuner (tabel 2).

Tabel 2 Kommuner i Østdanmark efter niveau for ud- og indpendling, 2008

Pendlings-karakteristik	Pendlingsretning og -grad		Antal kommuner	Andel kommuner
	Udpendling	Indpendling		
Meget åbne	>60 %	>60 %	19	41%
Åbne	>60 %	40-59%	6	22%
	40-59%	>60 %	0	0%
	40-59%	40-59%	5	7%
Relativt åbne	40-59%	20-40%	7	11%
	20-40%	40-59%	1	2%
	20-40%	20-40%	4	7%
Lukkede	20-40%	<20%	2	4%
Meget lukkede	<20%	20-40%	2	4%

Kilde: Danmarks Statistik, egne definitioner

Ud af Østdanmarks 46 kommuner er kun ganske få lukkede, dvs. med en relativt beskedne pendling (tabel 2).

Tabel 3 Kommuner fordelt efter grad af åbenhed, Østdanmark 2008

Meget åbne kommuner		Åbne kommuner	Relativt åbne	Lukkede
Vallensbæk	Hørsholm	Greve	Faxe	Odsherred
Frederiksberg	Hvidovre	Solrød	Frederikssund	Guldborgsund
Rødovre	Albertslund	Fredensborg	Helsingør	
Brøndby	Rudersdal	Egedal	Holbæk	
Glostrup	Allerød	Dragør	Stevns	
Gladsaxe	Lyngby-Taarbæk	Lejre	Gribskov	
Herlev	Høje-Taastrup	Hillerød	Halsnæs	Meget lukkede
Ishøj	Ballerup	Roskilde	København	Bornholm
Furesø	Tårnby	Ringsted	Slagelse	Lolland
Gentofte		Køge	Vordingborg	
		Sorø	Næstved	
			Kalundborg	

Kilde: P.b.a. tabel 2

Tabel 3 viser kommunerne efter ovennævnte – egne – definition af grader af åbenhed. Kommunerne der omkranser på København er generelt åbne. Desto længere kommunen ligger fra København desto mindre åbne er den. Randkommunerne – længst fra hovedstaden – har fortsat en vis pendling, der dog er markant lavere, end de der ligger tættere på København.

Dog skal det bemærkes, at der også er tale om geografisk ret store kommuner, hvilket påvirker pendlingsniveauet.

Disse sammenhænge mellem pendling i det geografiske rum er vist i Kort 1 og 2, der på en gang illustrerer betydningen af afstanden til København, havets afgrænsning og kommuners geografiske størrelse.

3. Pendling i landsdele

I det følgende vurderes pendlingen i relativt sammenhængende grupper af kommuner¹.

Tabel 4 Ind- og udpendling i kommuner i Landsdel København By, 2008

Kommune	Andel udpendlere	Andel indpendlere
København	39,2%	50,1%
Frederiksberg	78,9%	72,6%
Dragør	77,3%	48,6%
Tårnby	63,6%	71,0%
I alt	46,9%	53,5%

Kilde: Danmarks Statistik

To forhold springer i øjnene i tabel 4, der viser pendlingen i kommuner i Landsdel København By. For det første at pendlingen specielt ud af kommune er relativt lille i København. Det skal dels forklares med Københavns store omfang – geografisk – og 'overskud' af arbejdspladser (arbejdssteder minus beskæftigede). Den lave pendling i hele landsdelen skyldes først og fremmest Københavns gennemslag, som regionens klart største kommune.

Det andet der springer i øjnene er Dragørs relativt beskedne indpendling. En årsag her til er formentligt, at Dragør er en bopælskommune, hvor man tager til København og Kastrup for at arbejde. Der er relativt få arbejdspladser i Dragør, set i forhold til beskæftigelsen.

Nedenstående tabel 5 viser pendlingen i Landsdel Københavns Omegn.

Tabel 5 Ind- og udpendling i kommuner i Landsdel København Omegn, 2008

Kommune	Andel udpendlere	Andel indpendlere
Albertslund	70,0%	80,6%
Allerød	68,7%	70,4%
Ballerup	63,7%	79,2%
Brøndby	74,0%	82,9%
Gentofte	70,9%	73,4%
Gladsaxe	72,2%	74,0%
Glostrup	74,0%	86,2%
Herlev	71,9%	79,4%
Hvidovre	70,0%	71,8%
Høje-Taastrup	64,8%	73,0%
Ishøj	71,8%	68,0%
Lyngby-Taarbæk	68,3%	75,6%
Rødovre	74,2%	72,5%
Vallensbæk	84,1%	72,4%
I alt	70,4%	76,1%

Kilde: Danmarks Statistik

¹ Her af valgt Danmarks Statistiks omdelen af kommuner i Landsdele. Her er Danmark delt op i 11 landsdele, hvor af de 6 er i Østdanmark. Bornholm er en landsdel, men er udeladt i denne sammenhæng, da der er tale om en ø.

Alle kommuner i Landsdel Københavns Omegn er meget åbne, forstået på den måde at kommunen kun spiller en meget lille rolle for indbyggernes beskæftigelse og virksomhedernes rekrutteringssituation (tabel 5).

Som hovedregel afgrænser indbyggernes pendling til arbejde sig til enten København eller en anden kommune i landsdel Københavns Omegn. Eneste undtagelse er Allerød hvor 'kun' 45 procent af de beskæftigede finder arbejde i København eller Københavns omegn.

I Landsdel Nordsjælland pendler hovedparten af de beskæftigede ud af kommunen for at arbejde på nær i Halsnæs og Helsingør kommuner, hvor udpendlingsgraden er lige under 50 procent (tabel 6).

Graden af indpendling til arbejdssteder varierer meget fra kommune til kommune i Landsdel Nordsjælland. En af årsagerne kan være, at en del af kommunerne – som forstadskommuner til København – har relativt få arbejdspladser.

Tabel 6 Ind- og udpendling i kommuner i Landsdel Nordsjælland, 2008

Kommune	Andel udpendlere	Andel indpendlere
Egedal	74,1%	52,5%
Fredensborg	68,8%	53,5%
Frederikssund	51,1%	34,6%
Furesø	71,5%	61,3%
Gribskov	51,9%	27,5%
Halsnæs	49,0%	22,3%
Helsingør	45,3%	29,8%
Hillerød	52,6%	58,8%
Hørsholm	70,6%	66,9%
Rudersdal	68,8%	70,7%
I alt	59,6%	49,5%

Kilde: Danmarks Statistik

Landsdel Østsjælland domineres af de to relativt store Købestadskommuner Køge og Roskilde, der har en del arbejdspladser, men alligevel en udpendlingsgrad, der er større end 50 procent (tabel 7). I landsdelens øvrige - små - kommuner er udpendlingen stor, mest rettet mod København og købstæderne.

Tabel 7 Ind- og udpendling i kommuner i Landsdel Østsjælland, 2008

Kommune	Andel udpendlere	Andel indpendlere
Greve	70,1%	56,1%
Køge	51,2%	46,6%
Løjre	70,2%	45,2%
Roskilde	52,7%	51,4%
Solrød	76,3%	54,1%
I alt	60,1%	50,6%

Kilde: Danmarks Statistik

I landsdel Vestsjælland ses det tydeligt, at afstanden til København rejsetidsmæssig er relativ stor og kun i Ringsted og Sorø pendler mindst halvdelen ud af kommunen for at arbejde (tabel 8). Ellers er udpendlingsgraden nede på 30-40 procent. Ringsted og Sorø har ligeledes en relativt stor indpendling til arbejdsstederne.

Tabel 8 Ind- og udpendling i kommuner i Landsdel Vestsjælland, 2008

Kommune	Andel udpendlere	Andel indpendlere
Holbæk	42,1%	29,7%
Kalundborg	31,9%	23,5%
Odsherred	34,7%	19,6%
Ringsted	50,5%	48,7%
Slagelse	31,2%	25,6%
Sorø	54,7%	41,6%
I alt	39,0%	30,1%

Kilde: Danmarks Statistik

Denne lidt særlige pendlingsstatus for Ringsted og Sorø skal muligvis forklares med, at de har pendlingsmuligheder til alle sider. De øvrige kommuner er afgrænset af havet til mindst en side.

Tabel 9 Ind- og udpendling i kommuner i Landsdel Sydsjælland, 2008

Kommune	Andel udpendlere	Andel indpendlere
Faxe	52,4%	35,9%
Guldborgsund	26,1%	15,6%
Lolland	19,7%	15,5%
Næstved	36,7%	24,4%
Stevns	57,5%	28,7%
Vordingborg	36,1%	24,5%
i alt	35,6%	22,6%

Kilde: Danmarks Statistik

Pendlingsstatus for kommuner i Landsdel Sydsjælland er ligeledes præget af rejseafstanden til København, der generelt fører til en relativt lav pendling (tabel 9). Faxes og Stevns forholdsvist høje udpendling skal delvist forklares med nærheden til det relativt store arbejdsmarked i Køge.

4. Københavns særlige rolle

Kort 1 og 2 antyder den betydning som København og Københavns omegn har på pendlingen i hele regionen. Der er en voldsom pendling i og i omegnen af København. Det skyldes dels det overskud der er af arbejdssteder, men også at kommunerne – undtagen Københavns Kommune - er meget små. Her skal man ikke flytte sig geografisk langt for at blive pendler til en anden kommune. Det er desuden tydeligt, at såvel ind- som udpendling reduceres i takt med, at afstanden til København stiger.

Københavns status som magnet for beskæftigelse fremgår desuden af bilag 3, hvor andelen af beskæftigede, der pendler til København eller Københavns Omegn for at arbejde fremgår.

I Landsdel Nordsjælland skal vi op til Gribskov og Halsnæs inden andelen, der pendler til København falder til under 20-25 procent. Selv i Gribskov og Halsnæs pendler hhv. 19 og 14 procent til København eller Københavns omegn.

I Landsdel Østsjælland når pendlingsandelen til København eller Københavns Omegn ikke under 30 procent.

Af Landsdel Vestsjællands 6 kommuner er andelen, der pendler til København eller Københavns omegne under 10 procent i 3 kommuner. Det er i Slagelse, Odsherred og Kalundborg.

Af Landsdel Sydsjællands 6 kommuner er andelen, der pendler til København eller Københavns omegne under 10 procent i 2 kommuner. Det er i Guldborgsund og Lolland.

Alt i alt fremgår det, at det kun er få kommuner, hvor København med omegn kun spiller en marginal rolle som arbejdsmarked. I kun 5 kommuner er andelen, der pendler til København og omegn under 10 procent, ud over selvfølgelig Bornholm, der er udeladt her.

Bilag

Bilag 1 Beskæftigedes udpending i østdanske kommuner, 2008 (Sorteret efter andel udpendlere)

Kommune	Beskæftigede	Udpending	Andel udpendlere
Vallensbæk	6.884	5.792	84,1%
Frederiksberg	51.404	40.581	78,9%
Dragør	6.866	5.310	77,3%
Solrød	11.354	8.661	76,3%
Rødovre	18.455	13.685	74,2%
Egedal	22.573	16.726	74,1%
Brøndby	16.292	12.061	74,0%
Glostrup	10.947	8.103	74,0%
Gladsaxe	32.129	23.197	72,2%
Herlev	13.409	9.636	71,9%
Ishøj	10.736	7.704	71,8%
Furesø	19.342	13.834	71,5%
Gentofte	35.595	25.247	70,9%
Hørsholm	12.264	8.662	70,6%
Lejre	14.473	10.161	70,2%
Greve	25.681	18.004	70,1%
Hvidovre	25.655	17.964	70,0%
Albertslund	13.804	9.656	70,0%
Fredensborg	20.615	14.187	68,8%
Rudersdal	26.884	18.489	68,8%
Allerød	12.778	8.775	68,7%
Lyngby-Taarbæk	26.273	17.956	68,3%
Høje-Taastrup	24.867	16.122	64,8%
Ballerup	23.338	14.869	63,7%
Tårnby	20.778	13.222	63,6%
Stevns	11.610	6.670	57,5%
Sorø	15.097	8.253	54,7%
Roskilde	43.223	22.786	52,7%
Hillerød	24.957	13.127	52,6%
Faxe	18.550	9.712	52,4%
Gribskov	21.283	11.046	51,9%
Køge	30.007	15.350	51,2%
Frederikssund	23.295	11.905	51,1%
Ringsted	17.261	8.710	50,5%
Halsnæs	15.729	7.709	49,0%
Helsingør	30.367	13.760	45,3%
Holbæk	36.151	15.205	42,1%
København	283.800	111.220	39,2%
Næstved	41.880	15.373	36,7%
Vordingborg	22.291	8.042	36,1%
Odsherred	15.782	5.473	34,7%
Kalundborg	24.750	7.901	31,9%
Slagelse	38.363	11.958	31,2%
Guldborgsund	30.372	7.916	26,1%
Lolland	20.782	4.097	19,7%
Bornholm	19.733	1.084	5,5%

Kilde: Danmarks Statistik

Bilag 2 *Indpendling til arbejdssteder i østdanske kommuner, 2008 (Sorteret efter andel indpendlere)*

Kommuner	Arbejds-steder	Indpendling	Andel indpendlere
Glostrup	20.539	17.695	86,2%
Brøndby	24.733	20.502	82,9%
Albertslund	21.355	17.207	80,6%
Herlev	18.303	14.530	79,4%
Ballerup	40.753	32.284	79,2%
Lyngby-Taarbæk	34.129	25.812	75,6%
Gladsaxe	34.381	25.449	74,0%
Gentofte	38.872	28.524	73,4%
Høje-Taastrup	32.354	23.609	73,0%
Frederiksberg	39.526	28.703	72,6%
Rødovre	17.338	12.568	72,5%
Vallensbæk	3.961	2.869	72,4%
Hvidovre	27.243	19.552	71,8%
Tårnby	26.022	18.466	71,0%
Rudersdal	28.688	20.293	70,7%
Allerød	13.543	9.540	70,4%
Ishøj	9.475	6.443	68,0%
Hørsholm	10.871	7.269	66,9%
Furesø	14.249	8.741	61,3%
Hillerød	28.703	16.873	58,8%
Greve	17.495	9.818	56,1%
Sdrød	5.862	3.169	54,1%
Fredensborg	13.821	7.393	53,5%
Egedal	12.303	6.456	52,5%
Roskilde	42.083	21.646	51,4%
København	345.771	173.191	50,1%
Ringsted	16.683	8.132	48,7%
Dragør	3.026	1.470	48,6%
Køge	27.448	12.791	46,6%
Lejre	7.874	3.562	45,2%
Sorø	11.717	4.873	41,6%
Faxe	13.797	4.959	35,9%
Frederikssund	17.407	6.017	34,6%
Helsingør	23.661	7.054	29,8%
Holbæk	29.812	8.866	29,7%
Stevns	6.931	1.991	28,7%
Gribskov	14.122	3.885	27,5%
Slagelse	35.496	9.091	25,6%
Vordingborg	18.879	4.630	24,5%
Næstved	35.059	8.552	24,4%
Kalundborg	22.039	5.190	23,5%
Halsnæs	10.321	2.301	22,3%
Odsherred	12.816	2.507	19,6%
Guldborgsund	26.613	4.157	15,6%
Lolland	19.748	3.063	15,5%
Bornholm	19.377	728	3,8%

Kilde: Danmarks Statistik

Bilag 3 *Pendling fra kommuner og landsdele i Østdanmark til København by og Københavns omegn, 2008 (sorteret efter andel der pendler til København)*

Landsdele	Bopælsområde	Arbejdsstedsområde			Andel der pendler til hele København
		København by	Københavns omegn	Hele København	
København	Tårnby	16.656	3.131	19.787	95,4%
	Dragør	5.515	981	6.496	94,8%
	København	196.174	58.000	254.174	89,8%
	Frederiksberg	35.493	10.540	46.033	89,7%
Københavns Omegn	Hvidovre	9.238	14.320	23.558	91,9%
	Rødovre	6.176	10.737	16.913	91,7%
	Brøndby	4.485	10.411	14.896	91,5%
	Glostrup	2.544	7.447	9.991	91,4%
	Albertslund	2.987	9.528	12.515	90,7%
	Vallensbæk	1.947	4.265	6.212	90,3%
	Herlev	3.148	8.848	11.996	89,6%
	Gentofte	14.501	17.211	31.712	89,3%
	Gladsaxe	9.136	19.306	28.442	88,7%
	Ishøj	2.481	6.735	9.216	85,9%
	Høje-Taastrup	5.128	16.117	21.245	85,5%
	Ballerup	4.791	15.138	19.929	85,5%
	Lyngby-Taarbæk	7.510	14.478	21.988	83,8%
	Allerød	2.573	2.684	5.257	41,2%
	Nordsjælland	Furesø	4.635	5.872	10.507
Egedal		4.070	8.144	12.214	54,2%
Rudersdal		7.303	7.062	14.365	53,5%
Hørsholm		2.999	2.474	5.473	44,7%
Fredensborg		3.982	3.171	7.153	34,7%
Hillerød		3.113	3.401	6.514	26,1%
Frederikssund		2.215	3.777	5.992	25,8%
Helsingør		4.099	2.921	7.020	23,2%
Gribskov		1.800	2.151	3.951	18,6%
Halsnæs		936	1.313	2.249	14,3%
Østsjælland	Greve	6.356	8.179	14.535	56,6%
	Solrød	2.558	2.886	5.444	48,0%
	Roskilde	6.808	8.989	15.797	36,6%
	Lejre	1.914	2.627	4.541	31,4%
	Køge	4.045	5.035	9.080	30,3%
Vestsjælland	Ringsted	1.766	1.767	3.533	20,5%
	Holbæk	2.665	3.860	6.525	18,1%
	Sorø	1.110	1.154	2.264	15,0%
	Slagelse	1.963	1.714	3.677	9,6%
	Odsherred	634	877	1.511	9,6%
	Kalundborg	727	1.116	1.843	7,5%
Sydsjælland	Stevns	1.166	1.360	2.526	21,8%
	Faxe	1.506	2.180	3.686	19,9%
	Næstved	2.627	2.753	5.380	12,9%
	Vordingborg	1.078	1.288	2.366	10,6%
	Guldborgsund	966	986	1.952	6,4%
	Lolland	386	376	762	3,7%

Kilde: Danmarks Statistik